

Zelená dohoda pro Evropu a digitální transformace

přepis rozhovoru pro Český rozhlas Plus – 16. 3. 2021

Jak se ty velké – a podle některých hlasů možná až příliš vzletné – plány Evropské unie na zelenou a digitální transformaci vůbec dotýkají českých měst?

- Oba tyto unijní programy se budou českých měst dotýkat zásadně, a to na dalších třicet let. Budou se dotýkat také jejich obyvatel a podnikatelů. Řešení bude také na podnikatelích, průmyslu a občanské společnosti.
- Tyto plány jsou o ambicích v partnerství udělat města lepší pro život, investice a životní prostředí. A také udělat města odolnější vůči změně klimatu a nově také vůči pandemiím. Vidíme dnes a denně, jak jsme byli a stále jsme nepřipraveni.
- Na Zelené dohodě pro Evropu se dohodli zástupci členských států na Evropském summitu v prosinci 2019. EK realizuje nyní jejich mandát. Měli bych se spíše soustředit, jak využít příležitosti a snižovat rizika.

Přináší zelená dohoda nějaké konkrétní požadavky, které česká i další evropská města musejí naplnit? Jinými slovy – znamená pro ně zelená transformace především náklady, nebo i něco jiného?

- Hlavním cílem je zejména dosažení uhlíkové neutrality do roku 2050, přičemž už do roku 2030 bychom měli snížit emise skleníkových plynů o 55 % vůči úrovni v roce 1990. Bude to drahé, ale máme na to 30 let a na řešení bude k dispozici dost peněz, daleko větším problémem bude mít kvalitní projekty, které nevycházejí jen finančně, ale budou kvalitní i z hlediska svých environmentálních a sociálních aspektů a z hlediska uhlíkové stopy.
- Z hlediska nákladů musíme vždy vážit přínosy a náklady. Musíme vědět, proč to děláme. Když nebudeme vědět, kam jdeme, dojdeme někam jinam. Tyto věci děláme především pro sebe a naše děti.
- Ve městech se celosvětově spotřebuje přibližně 80 % energií a produkuje 70 % emisí skleníkových plynů. Města jsou zásadním místem pro změnu. Žijeme v propojeném světě a jinou planetu k životu zatím nemáme. A podívejme se, jak s námi „cvičí“ nikoliv zdaleka úplně nejhorší epidemie v historii lidstva.“
- Česká města rozhodně „nemají složené roce“ a některé jsou velmi inovativní. Je zde velké množství pozitivní příkladů.

Jsou na tom česká města z pohledu své environmentální politiky a rozvoje nějak hůř ve srovnání se zbytkem Evropy?

Myslím, že environmentální politika je u nás velmi kvalitní, i na městské úrovni. Problém je, že nejsme schopni plánovat napříč sektory a vytvářet moderní integrované akční plány, tj. vidět městské prostředí jako systém systémů. To se musíme naučit.

Druhou rovinou je digitální strategie Evropské unie pod názvem Evropa připravená na digitální věk. Co to konkrétně pro města znamená? Co budou muset udělat?

- Digitalizace je v našem bytostném českém zájmu, ať už z hlediska konkurenceschopnosti, zaměstnanosti a budoucí prosperity, tak i k řešení ekologických a sociálních cílů a odolnosti vůči pandemiím. Nesmíme ale jen řešit digitální veřejnou správu a 5G sítě, ale také digitalizaci našeho zastavěného prostoru. Vstupujeme do doby digitální a města mají velkou příležitost, jak zlepšit svoji výkonnost s pomocí digitálních technologií.
- Jak řekl, Stephen Hawking, slavný britský vědec zabývající se vesmírným „Inteligence je schopnost přizpůsobit se změně.“ Města budou muset na změny reagovat a digitální technologie budou

zásadním pomocníkem. Nesmíme zapomenout potenciál českých vysokých škol a vědeckých institucí.

- Naplňování Zelené dohody pro Evropu bude zejména o nových technologiích, o roli inženýrů a odborníků v oblasti přírodních a společenských věd. Musíme sledovat světový vývoj technologií. Pokud nyní budeme investovat špatně, tak nejen utratíme peněz, ale budeme muset do budoucna investovat ještě více.

Jaká je role státu při zelené a digitální transformaci českých měst? Budou od něj radnice potřebovat nějakou pomoc?

- *Stát by se měl přihlásit k digitální budoucnosti nejen v oblasti digitální veřejné správy a rozvoji telekomunikační sítě nové generace, ale využít kapacity vysokých škol a vědeckých ústavů k řešení digitalizace zastavěného prostoru. Například v Británii si na to vybrali cambridgeskou univerzitu.*

Jak by mělo vypadat v praxi české město, které ideálně využije ty příležitosti dané zelenou a digitální transformací celého kontinentu?

Zjistit, co se chystá v zelené a digitální agendě, vzdělávat své zaměstnance a zpracovat se, jak například dosáhnout uhlíkové neutrality do roku 2050. Alespoň rámcově. Následně analyzovat své problémy napříč sektory (rizika a příležitosti) a vytvořit své strategické cíle a soubor akcí do roku 2027 napříč sektory. Otevřít tuto vizi pro své podnikatele a občany, zakládat inovační centra a propojovat aktéry.